

Jaarverslag 2025

Erfgoedbibliotheek UAntwerpen

**Universiteit
Antwerpen**

INHOUDSTAFEL

1.	Herkennen en verzamelen	1
1.1	Overzicht	1
1.2	Conclusie en aandachtspunten m.b.t. herkennen en verzamelen	2
1.2.1	Conclusie	2
1.2.2	Aandachtspunten	2
2.	Behouden en borgen	4
2.1	Overzicht	4
2.1.1	Depots	4
2.1.2	Temperatuur en luchtvochtigheid	4
2.1.3	Collectiehulpverlening	4
2.1.4	Schimmel	4
2.1.5	Metadata	5
2.2	Conclusie en aandachtspunten m.b.t. behouden en borgen	5
2.2.1	Conclusie	5
2.2.2	Aandachtspunten	6
3.	Onderzoeken	7
3.1	Overzicht	7
3.2	Conclusie en aandachtspunten m.b.t. onderzoeken	10
3.2.1	Conclusie	10
3.2.2	Aandachtspunten	10
4.	Presenteren en toeleiden	11
4.1	Overzicht	11
4.1.1	Leeszaalbezoekers	11
4.1.2	Tentoonstellingen en andere publieksactiviteiten	12
4.1.3	Honderd jaar Ruusbroecgenootschap	14
4.1.4	<i>Game On</i> : Deelname aan Erfgoeddag	14
4.1.5	Bruiklenen	15
4.1.6	Digitalisering	15
4.1.7	Social media	16
4.2	Conclusie en aandachtspunten m.b.t. presenteren en toeleiden	17
4.2.1	Conclusie	17
4.2.2	Aandachtspunten	17
5.	Participeren	18
5.1	Overzicht	18
5.1.1	Stagiairs, jobstudenten, vrijwilligers	18
5.1.2	Co-creatie en participatie	18
5.2	Conclusie en aandachtspunten m.b.t. participeren	18
5.2.1	Conclusie	18
5.2.2	Aandachtspunten	18
5.3	Zakelijke werking	19
5.3.1	Personeel	19
5.3.2	Budget	19
5.3.3	Infrastructuur	20
5.4	Beleid en visie	21
5.4.1	Aandachtspunten na de visitatie	21
5.5	Blik op de toekomst	23

RUBRIEK 1 - Functionele verantwoording

Dit jaarverslag biedt een functionele verantwoording van de Erfgoedbibliotheek UAntwerpen, bestaande uit de dienst Bijzondere Collecties (BC) van het Departement Bibliotheek & Archief en de Bibliotheek van het Ruusbroecgenootschap (RG) van de Faculteit Letteren en Wijsbegeerte; rekening houdend met de criteria die het Cultureelerfgoeddecreet (2021) stipuleert voor de toekenning en het behoud van het kwaliteitslabel van Erkende Erfgoedbibliotheek. In 2011 werden wij door de Vlaamse Overheid gezamenlijk erkend als één erfgoedbibliotheek. Hoewel beide bibliotheken aparte entiteiten zijn, met een eigen identiteit en eigen accenten, verstevigden we onze samenwerking jaar na jaar, zoals ook blijkt uit eerdere jaarverslagen. Vandaag treden we nadrukkelijk naar voren als één erfgoedbibliotheek.

In dit jaarverslag wordt eerst besproken op welke manier de vijf basisfuncties worden uitgevoerd, telkens gevolgd door een conclusie en aandachtspunten. Bij de tweede rubriek gaan we dieper in op het zakelijk beleid en lichten we toe hoe de adviezen en verbeterpunten van de laatste visitatie werden opgevolgd. Tot slot zijn er nog twee bijlagen. Bijlage 1 bevat een gedetailleerd overzicht van bv. doelgroepen van rondleidingen, taken van stagiairs en vrijwilligers e.d. Bijlage 2 bevat een beknopt financieel overzicht.

1. Herkennen en verzamelen

Een collectiebeherende organisatie voert een collectiebeleid, beschreven in het collectieplan, op basis van het profiel en de samenhang van de collectie. De organisatie beschikt over een digitale inventaris, een digitaal bestandsoverzicht of een digitale catalogus opgesteld volgens de internationale beschrijvingsstandaarden.

1.1 Overzicht

Om haar verzamelbeleid vorm te geven maakt de Erfgoedbibliotheek UAntwerpen gebruik van twee beleidsdocumenten. Enerzijds is er het collectiebeleidsplan¹ (2023) van de bibliotheek van het Ruusbroecgenootschap. Anderzijds is er het geüpdatete plan van Bijzondere Collecties (2024), wat deel uitmaakt van het overkoepelende collectiebeleidsplan van het Departement Bibliotheek & Archief voor de beleidsperiode 2025-2029.²

Het selectie- en verzamelbeleid van onze erfgoedbibliotheek omvat actieve of passieve acquisitie, schenkingen of overdrachten. We trachten de erfgoedcollecties aan te vullen met stukken die in het collectieprofiel passen en maken hiervoor jaarlijks een selectie uit het aanbod bij de veilinghuizen Arenberg en Van De Wiele. Daarnaast volgen we ook internationale veilinghuizen en antiquariaten.

Via aankopen is de collectie bibliothecair erfgoed in 2025 aangegroeid met 50 oude drukken en 150 prenten. Een volledig overzicht is beschikbaar in de aanwinstenlijst op de website van Archief & Erfgoed.³ Met deze aanwinsten hebben we verschillende inhoudelijke zwaartepunten aangevuld: Antwerpse drukken, o.a. van de familie Verdussen, heiligenlevens, drukwerk met betrekking tot plaatsgebonden devotie en jesuitica.

1 Lees het document hier: <https://www.uantwerpen.be/nl/onderzoeksgroep/ruusbroecgenootschap/bibliotheek/praktisch/erfgoedbibliotheek/collectiebeleidsplan/>

2 Lees het document hier: <https://www.uantwerpen.be/nl/projecten/archief-en-erfgoed/preciosa/erkende-erfgoedbibliotheek/collectiebeleidsplan/>

3 Bekijk de lijst hier: <https://www.uantwerpen.be/nl/projecten/archief-en-erfgoed/preciosa/collectie/aanwinstenlijsten/>

Nieuwe aanwinsten worden meteen beschreven in de catalogus. Dit is mogelijk omdat er bij BC in 2021 en 2022 een inhaalbeweging plaatsvond en sindsdien de volledige collectie opzoekbaar is in de OPAC. RG levert nog wel extra inspanningen om de historisch gegroeide achterstand in de catalogografie te verkleinen.⁴

De Erfgoedbibliotheek UAntwerpen ontvangt in 2025 maar liefst tien kostbare schenkingen.

Van prof. em. Theo Clemens en mevrouw Renée Lauwers, een dichteres die publiceerde onder het pseudoniem 'Reninca', kregen we samen meer dan 210 dozen met boeken en archiefmateriaal. De familie Schelfhout schonk een samengesteld handschrift uit de negentiende eeuw, een interessante compilatie met gelegenheidsgedichten, proza en theaterteksten, die generaties lang circuleerde binnen een bekende Antwerpse advocatenfamilie. Ook van Marcus de Schepper en van de collega's van de Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience ontvingen we werken die bij onze zwaartepunten aansluiten.

2025 is bovendien een speciaal jaar voor de incunabelcollectie: RG krijgt één wiegendruk en BC mag er maar liefst zes ontvangen via een anonieme schenking. Hierdoor verdubbelt het incunabelbezit van BC in één klap. Over die laatste schenking wordt een tentoonstelling voorbereid die in februari 2026 opent. Extra bijzonder is dat er van deze incunabelen zeer weinig exemplaren in Belgische instellingen worden bewaard, waardoor de schenking onze internationale uitstraling versterkt aangezien het onderzoek over incunabelen op wereldwijde belangstelling kan rekenen.

1.2 Conclusie en aandachtspunten m.b.t. herkennen en verzamelen

1.2.1 Conclusie

De combinatie van actieve en passieve acquisitie heeft als gevolg dat de collectie bibliothecair erfgoed van de Erfgoedbibliotheek UAntwerpen elk jaar gestaag aangroeit tot een geheel van momenteel meer dan 48.303 unieke objecten. Een belangrijke kanttekening is dat dit cijfer gebaseerd is op de gegevens in de databank, terwijl nog niet alle bezit van het Ruusbroecgenootschap geregistreerd is in de software van Wander (voorheen Anet/Brocade, cfr. infra). In realiteit zijn er dus meer objecten. Daarnaast beheert RG ook een collectie van ongeveer 90.000 moderne werken – geen erfgoed stricto sensu, maar deze boeken maken wel onlosmakelijk deel uit van de werking van de erfgoedbibliotheek en worden jaarlijks ook aangevuld.

1.2.2 Aandachtspunten

Een duidelijke strategie voor actieve en passieve acquisitie, beschreven in het collectiebeleidsplan, kan niet verhinderen dat er bij schenkingen toch factoren opduiken waarover je geen controle hebt. 2025 was een uitzonderlijk jaar, zowel wat betreft het aantal schenkingen als wat betreft hun omvang. Sommige schenkingen bevatten niet enkel bibliothecair erfgoed, maar ook andere, inhoudelijk verwante materialen die we normaal zelf niet zouden aankopen. Soms staat een schenker er op dat collecties in hun totaliteit worden meegenomen.

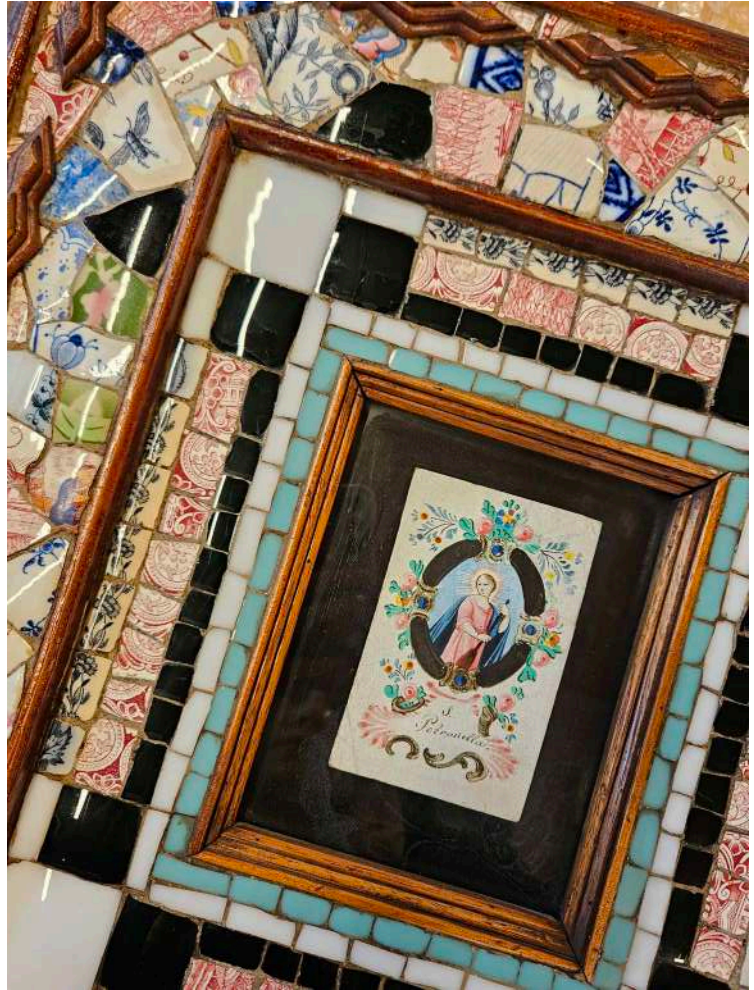
Dat heeft veel impact op de werklast van het team en leidt tot vragen over een geschikte (tijdelijke) opslag van bepaalde materialen, de inventarisatie en de de-selectie ervan. Uit de collectie devotieprentjes, vaantjes en andere devotionele voorwerpen (van de franciscanessen in Herentals) fotografeerden we alles om de collectie digitaal samen te houden. Vervolgens selecteerden we stukken die aansloten bij ons collectiebeleidsplan.

⁴ Meer informatie over registratie is te vinden bij Basisfunctie 2.

Voor de verwerking ervan zijn afspraken gemaakt met de collega's van de dienst Metadatabeheer van de Universiteitsbibliotheek. Dit zal een werk van lange adem zijn. Er wordt ook onderzocht of er een tijdelijk medewerker kan worden aangeworven om het archief van Reninca te verwerken.

We werken aan een procedure met richtlijnen om de verwerking van schenkingen beter te helpen stroomlijnen. Dit omvat onder meer de zoektocht naar locaties voor tijdelijke opslag, inclusief de nood aan een quarantaineruimte en duidelijke afspraken over het afnemen van schimmeltesten en de opvolging daarvan.

AFB. 1 - Schenking Maurice Bronselaer (rechts)
AFB. 2 - Schenking incunabelen (onder)

2. Behouden en borgen

Een collectiebeherende organisatie volgt de actuele toestand van de collectie op en neemt maatregelen voor het behouden en borgen.

2.1 Overzicht

2.1.1 Depots

De Erfgoedbibliotheek UAntwerpen streeft ernaar haar fysieke collecties in optimale omstandigheden te bewaren en te presenteren. De collecties worden bewaard in beveiligde depots en veel aandacht gaat naar preserving. We houden de depots schoon en zo donker mogelijk. We monitoren de temperatuur en luchtvochtigheid van onze depots. Om stof te weren worden sterk vervuilde stukken droog gereinigd, kwetsbare boeken worden van een zuurvrije wikkel voorzien. Bij de firma Schrijen werden 46 zuurvrije dozen besteld voor kostbare en kwetsbare werken uit de collectie.

2.1.2 Temperatuur en luchtvochtigheid

De hoogst gemeten temperatuur in het preciosamagazijn was 26,6°, de laagst gemeten temperatuur 19,0°; dit fluctueert mee met de buitentemperatuur. De schommelingen zijn heel geleidelijk en de gemiddelde temperatuur is 22,2°. De relatieve vochtigheid schommelde tussen 29% en 56%. De gemiddelde luchtvochtigheid is 40%.

Het magazijn van RG bevindt zich bovengronds en de temperaturen schommelen daardoor lichtjes mee met de buitentemperatuur. Op het gelijkvloers was de gemiddelde temperatuur 20,0°, op het eerste 21,5°, op het tweede 21,4° en op het derde 21,7°. De luchtvochtigheid is op alle verdiepingen relatief gelijk, namelijk tussen de 42 en 45%. In de handschriften- en prentenkamer was de gemiddelde temperatuur respectievelijk 20,2° en 20,4°. Voor de luchtvochtigheid werd respectievelijk 45% en 44% als gemiddelden gemeten.

2.1.3 Collectiehulpverlening

DB&A beschikt sinds 2023 over een collectiehulpverleningsplan. Tijdens een jaarlijks overleg tussen de afgevaardigden van alle aangesloten locaties van DB&A werden actiepunten besproken, daarna kreeg het plan een jaarlijkse update. In 2025 heeft de conservator van Bijzondere Collecties ook zeer actief meegewerkt aan een beleidsvoorbereidend onderzoek rond collectiehulpverlening, georganiseerd door o.a. DCJM en Faro, waarbij de brand op de Stadscampus van UAntwerpen een van de cases was.⁵ In 2026 wordt een eerste tabletop-oefening gepland met medewerkers van alle diensten van DB&A met als doel om de kennis van het CHV-plan breder te verspreiden.

2.1.4 Schimmel

Systematische schimmelcontroles met ARA-kits werpen hun vruchten af. Meestal zijn de resultaten negatief en is dit een indicatie dat onze bewaaromstandigheden volstaan en een veilige omgeving vormen. We zijn echter extra waakzaam voor zeer vervuilde werken die recent tot de collectie gaan behoren, met name bij aanwinsten, bruiklenen en schenkingen kan dit voorkomen. Zo werden positieve waarden gemeten in de collectie van Samuel Beckett, een bruikleen voor tien jaar. Hiervoor riepen we de hulp in van We Conserve, voor extra, meer gespecialiseerde schimmelmetingen en advies. We verpakten de volledige collectie in Tyvek om een eventuele schimmeluitbraak te voorkomen.

⁵ Rapport is te vinden op <https://faro.be/publicaties/beleidsvoorbereidend-onderzoek-met-het-oog-op-een-rampenstrategie-voor-erfgoed>

Op sommige boeken werden zeer hoge schimmelwaarden gemeten, andere waarden bleken lager. Een aantal boeken werd voor de tweede keer geschoond en zij bleken negatief na een nieuwe testronde.⁶ Bij andere werken met zeer hoge schimmelwaarden wees het rapport van We Conserve uit dat de boeken intrinsiek vuil zijn en een slapende schimmel bevatten. Zolang deze collectie in een veilig klimaat wordt bewaard, stelt er zich geen probleem. We blijven waakzaam, blijven testen uitvoeren en monitoren het klimaat van het volledige magazijn.

2.1.5 Metadata

Erfgoedbibliotheek UAntwerpen hecht veel waarde aan een correcte en kwalitatief hoogstaande registratie van de collecties. In dat verband kunnen we voor 2025 enkele concrete acties voorleggen.

Op objectniveau genereert de registratie van fysieke kenmerken en materiële schade van de boeken veel kennis over de staat van de Bijzondere Collecties. Met de steun van een vrijwilliger werden in 2025 375 volumes uit de deelcollectie van het Antwerpse Onze-Lieve-Vrouwe-College beschreven in de uitgebreide objectmodule van Wander. Die module staat een uitgebreidere en meer gestructureerde registratie van metadata over objecten toe en werd in de loop van 2025 ontwikkeld door de collega's van het Wanderteam met input van onder andere de Erfgoedbibliotheek UAntwerpen.

In diezelfde module registreert projectmedewerker Jana Wabbes de herkomstmerken van welbepaalde deelcollecties, in helder gestructureerde formulieren met de mogelijkheid om beeldmateriaal per herkomstmerk toe te voegen én de mogelijkheid om hier in de toekomst een publieksomgeving op uit te bouwen. Jana en haar voorganger Lotte Tilborghs beschreven in de loop van 2025 maar liefst 2321 herkomstmerken van 397 boeken. Dit project kreeg concreet vorm in 2024, al werd er in het verleden ook al door jobstudenten rond gewerkt. We hechten belang aan de toevoeging van deze data, om extra onderzoek te stimuleren, om de herkomst van onze collectiestukken in kaart te brengen en verbanden te leggen met andere bibliotheken en verzamelaars.

Op beschrijvingsniveau zette RG zich in om de achterstand in de catalografie van de collectie oude drukken weg te werken. Vóór 1990 werd de collectie geregistreerd op steekkaarten. Deze informatie werd later overgenomen in de online catalogus, maar hierdoor bleven de beschrijvingen summier. Samen met een vrijwilliger werden afgelopen jaar 1.500 beschrijvingen aangevuld met extra gegevens over katernopbouw en collatieformules waardoor ze nu voldoen aan de internationale beschrijvingsstandaarden. Bij titels die reeds in de STCV (Short Title Catalogus Vlaanderen) waren geregistreerd, voegden we ons exemplaar ook aan die beschrijving toe. Daarnaast werd dit deel van de collectie door een vrijwilliger systematisch van een barcode voorzien. Dit gebeurde bij 393 oude drukken. De vrijwilliger vulde simultaan ook de basisbeschrijving aan. In 2026 zal worden gestart met het toevoegen van metadata over de materiële staat van objecten. Wat de prentcollectie betreft, werden er – met de hulp van drie vrijwilligers – 437 prenten opnieuw verpakt, gedigitaliseerd en aan de databank *Devotio* toegevoegd.

2.2 Conclusie en aandachtspunten m.b.t. behouden en borgen

2.2.1 Conclusie

De infrastructuur en bewaaromstandigheden in onze depots zijn aanvaardbaar en de volgehouden aandacht voor preservatie van de collectie werpt vruchten af. Ook de digitale zorg voor de collectie beschouwen we als een uiterst waardevolle kerntaak.

6 Bij aankomst van de collectie in Antwerpen in 2023 werden alle boeken al droog gereinigd.

Vanzelfsprekend dient de catalografische basisbeschrijving in orde te zijn, maar daarnaast voegen we projectmatig en doelgericht extra metadata toe. Een goed gedocumenteerde beschrijving van de collectie vergroot kennis over de eigen collectie, vormt een onmisbare basis voor eventuele waarderingsprojecten en samenwerking met andere instellingen, en verhoogt de zichtbaarheid en vindbaarheid van de collectie wat tot extra onderzoek kan leiden. Erfgoedbibliotheek UA Antwerpen benadrukt dat een kwalitatieve beschrijving van bibliothecair erfgoed op zichzelf al een eerste vorm van onderzoek naar de collectie vormt. We benadrukken het belang van kwalitatieve metadata ook consequent tijdens rondleidingen en presentaties.

2.2.2 Aandachtspunten

Het vaststellen van verhoogde meetwaarden m.b.t. schimmelvorming is één zaak. Correct en adequaat handelen, vergt een ander soort expertise. Indien schade beperkt blijft tot een of enkele stukken, dan is zo'n schimmelprobleem te overzien. Bij grotere collecties, zoals het geval was met de Beckett-collectie, was het nodig om extern advies in te winnen.

De basisregistratie volgens internationale standaarden van de nieuwe collectiestukken gebeurt consequent door de eigen medewerkers. Dit beschouwen we als een absolute kerntaak. Voor de diepteregistratie worden we sterk ondersteund door tijdelijke medewerkers. Dit impliceert een zekere afhankelijkheid van mensen die niet structureel tot de dienst behoren, wat grotendeels verklaart waarom we bij dit soort taken een projectmatige aanpak hanteren met focus op behapbare deelcollecties. Op die manier zijn korte sprints vaak wel haalbaar.

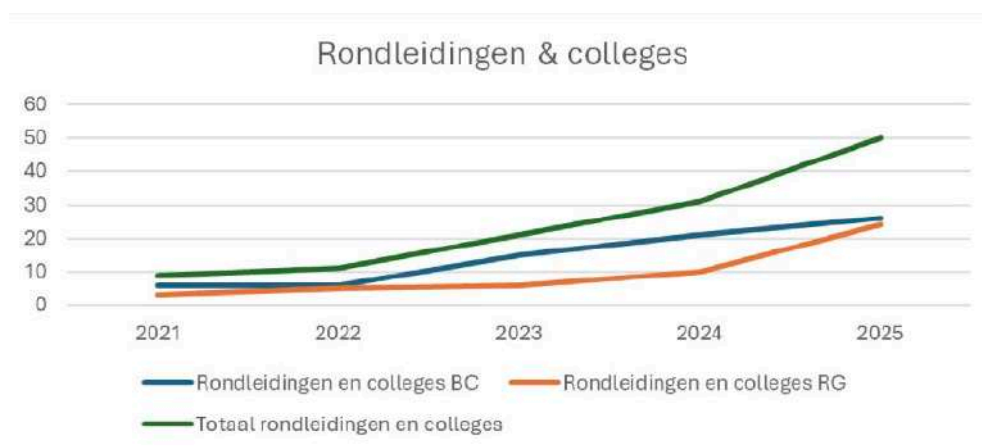
3. Onderzoeken

Een collectiebeherende organisatie voert wetenschappelijk onderzoek uit of faciliteert wetenschappelijk onderzoek op basis van de collectie cultureel erfgoed of het profiel ervan.

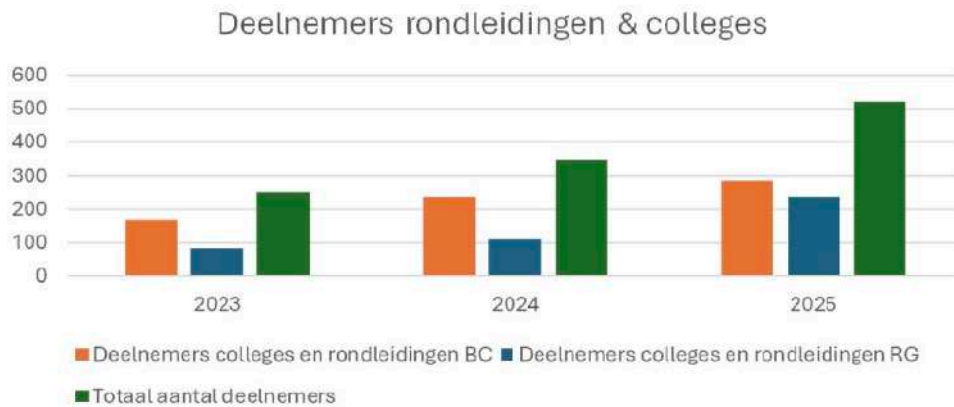
3.1 Overzicht

Tot deze basisfunctie behoren onze inspanningen om wetenschappelijk onderzoek en, in de lijn daarvan, academisch onderwijs over de collectie te faciliteren en te stimuleren. Hieronder verantwoorden we onze werking in grote lijnen. Een gedetailleerde lijst van aantallen, activiteiten, doelgroepen en publicaties is te vinden in Bijlage 1.

Erfgoedbibliotheek UAntwerpen bleef in 2025 sterk inzetten op onderzoek en onderwijs, zowel nationaal als internationaal. Vaak traden we zelf op als experts en deelden we onze kennis over de eigen collecties in de vorm van rondleidingen op maat en gastcolleges. In 2025 stond de teller op 50, met een gelijke verdeling tussen BC (26) en RG (24).

Onze experts werden uitgenodigd om gastcolleges te verzorgen bij verschillende opleidingen, in een aula of – voor kleinere groepen – in de eigen leeszalen. Binnen de UAntwerpen werkten we onder meer mee aan bachelor- en mastervakken in de faculteiten Letteren en Wijsbegeerte en Ontwerpwetenschappen. Aan sommige vakken werkten we intensief mee, wat zich vertaalde in het begeleiden van meerdere colleges. We combineren een gastcollege nagenoeg altijd met een rondleiding ter plaatse, in de leeszaal van de bibliotheek met historische stukken op tafel. Het object-based onderwijs biedt een grote meerwaarde voor de studenten, die op die manier een beter begrip krijgen van de materialiteit van boeken uit de handpersperiode. We faciliteerden ook verschillende colleges van universitaire docenten. Dit resulteert in grafieken die de laatste jaren een duidelijke opwaartse trend vertonen, zowel in het aantal rondleidingen en gastcolleges waaraan we participeren, als in het aantal deelnemers dat we hiermee bereiken. In 2025 vonden 523 studenten, docenten en andere geïnteresseerden de weg naar de Erfgoedbibliotheek UAntwerpen.

Daarnaast begeleidden we verschillende onderzoekers met zeer diverse vragen, van praktische of inhoudelijke aard. We stonden hen te woord en faciliteerden hun onderzoeksvragen, zowel in de leeszaal als online. We begeleidden jaarlijks enkele stagiairs van verschillende universiteiten en onderwijsinstellingen: we scherpen hun zoek- en schrijfvaardigheden aan en coachen hen intensief bij hun onderzoeksprojecten. Meer info hierover is te vinden bij 5.1.

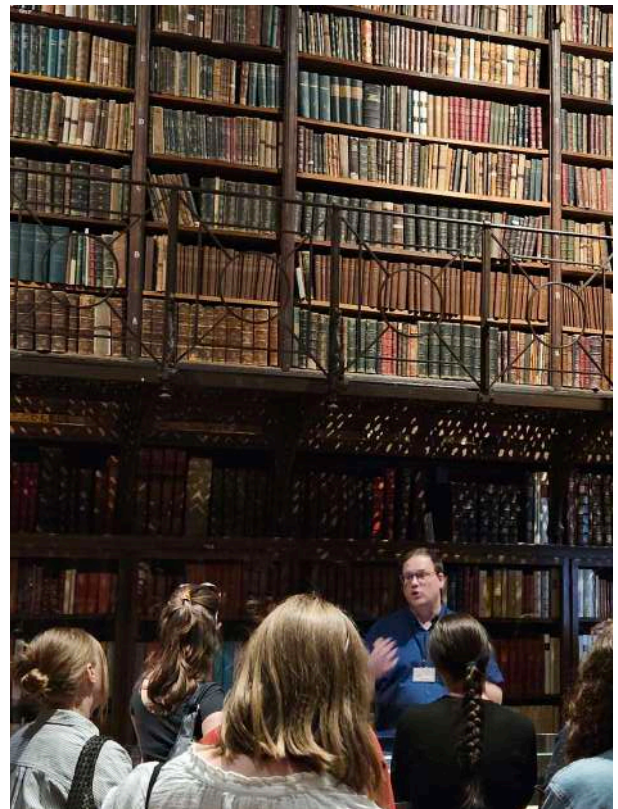
We organiseerden en werkten mee aan netwerkmomenten en studiedagen voor de erfgoedsector, waar we zelf als expert optraden of een lerende rol opnamen. Met de lessenreeks 4x4 – vier workshops van vier uur – gingen we dieper in op boekwetenschappelijke vraagstukken en materiële aspecten van het handgedrukte boek. De lessen zijn deel van het mastervak (Erfgoed)bibliotheek (UAntwerpen) en staan open voor studenten uit verschillende richtingen en voor erfgoedmedewerkers van onze Antwerpse partnerinstellingen. Ook hier konden we weer gebruikmaken van de samenwerking tussen verschillende erfgoedinstellingen in Antwerpen. In de toekomst bekijken we of de doelgroep van 4x4 nog verbreed kan worden. We stonden zelf in voor twee van de vier workshops en daarnaast nemen medewerkers van onze teams nog andere gastcolleges in dit vak voor hun rekening.

In februari 2025 organiseerden we en namen we deel aan de eerste ontmoetingsdag van Antwerpse erfgoedinstellingen, waarmee we de samenwerking tussen verschillende stedelijke partners verstevigen om een gemeenschappelijk doel – onze collecties aan onderzoekers aanreiken, vooral in functie van scripties en collegemateriaal – sterker naar voren te brengen. Op initiatief van Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience namen er nog vijf instellingen deel aan het ‘Overleg Antwerpse archiefcollecties en erfgoedbibliotheek’.⁷ Veel instellingen geven rondleidingen aan studenten, maar het zou nog beter zijn als die rondleidingen ook uitmondten in meer onderzoek op de collecties. Het overleg resulteerde in een reeks informele speeddates waarop onderzoekers uit verschillende Antwerpse onderwijsinstellingen werden uitgenodigd. Zo konden collectiebeheerders en een twintigtal onderzoekers beter kennismaken met elkaar en bespraken ze wat ze voor elkaar kunnen betekenen. Er werd bovendien een gids gemaakt waarin elke collectiebeherende instelling zich kort voorstelde. Dit initiatief zal volgend jaar worden hernomen, al dan niet in een ander format om andere doelgroepen te bereiken. Sowieso zijn er ook meer partners aan het overleg toegevoegd.

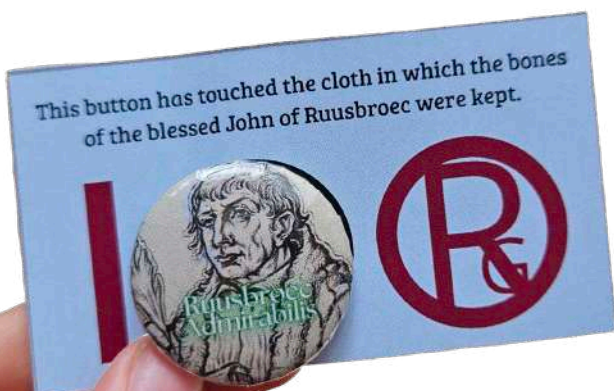
⁷ ADVN Archief voor nationale bewegingen, Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience, Erfgoedbibliotheek UAntwerpen, FelixArchief, Museum Plantin-Moretus, Universiteitsarchief Antwerpen.

Eigen onderzoek vond zijn neerslag in publicaties en tentoonstellingen. Ook de eigen website is een laagdrempelig platform waarop we sterk bleven inzetten. Op internationaal vlak werkten we mee aan de *summer school* over 'The Religious Image' en woonden we congressen bij. Nationaal namen we deel aan sectorbijeenkomsten, onder meer over bias, AI en beladen erfgoed. De Universiteit Antwerpen onderschreef de conceptnota rond beladen erfgoed, dit document is terug te vinden op de [website](#). Een volledig overzicht van congressen, netwerkevenementen, sectorbijeenkomsten en dergelijke is te vinden in Bijlage 1.

Tot slot krijgen we een grote variëteit aan vragen en adviezen in de mailbox. Gemiddeld gaat het om drie aanvragen per week. We krijgen heel specifieke onderzoeksvragen maar ook vragen over mogelijke rondleidingen, (adviezen over) digitalisering, aanbiedingen voor aankopen of procedures over het reinigen van collecties. De tijd die we aan een vraag besteden, is zeer variabel. Waar mogelijk stellen we onze expertise uiteraard graag ten dienste van iedereen die ons contacteert.

AFB. 3-5 - Summer school

3.2 Conclusie en aandachtspunten m.b.t. onderzoeken

3.2.1 Conclusie

2025 was een jubileumjaar voor het Ruusbroecgenootschap en genereerde om die reden een grote output aan eigen wetenschappelijk onderzoek met vier boeken en vier expo's (meer hierover in het volgende hoofdstuk). Ook zonder die specifieke insteek kan de Erfgoedbibliotheek UA Antwerpen sterke resultaten voorleggen op vlak van onderzoek en onderwijs. Zeker qua rondleidingen, presentaties, gastcolleges is er een stijgende tendens merkbaar en worden we ook jaarlijks opnieuw bevraagd door dezelfde docenten of instanties. Onze expertise wordt zeker ook buiten de muren van de universiteit opgemerkt, wat blijkt uit verzoeken om mee te werken aan collegagroepen en andere sectorbijeenkomsten.

3.2.2 Aandachtspunten

De aandacht voor het materiële boek in deze digitale tijden staat onder druk. Opleidingsonderdelen (zelfstandige vakken, seminarie-opdrachten, *summer schools*...) waarin het fysieke boek als onderzoeksobject centraal staat, dreigen te verdwijnen of krimpen op zijn minst sterk in. Een van de vragen die momenteel leeft, gaat over de rol die medewerkers van erfgoedbibliotheek op zich mogen, kunnen en willen nemen. Hoe kunnen we de onderzoeksfunctie faciliteren of zelf opnemen in een (academisch) landschap dat minder aandacht toont voor kennis over historische bibliotheekcollecties? Hierover heeft conservator Maartje De Wilde mee gedebatteerd tijdens een panel op Informatie aan Zoo (10/10/2025). Sowieso wordt er over dit vraagstuk al nagedacht samen door en met verschillende partners in Antwerpen en daarbuiten, en het staat vast dat dit in de nabije toekomst verder uitgewerkt zal worden. Deze situatie biedt zeker kansen om nog meer in te zetten op expertisedeling en onderlinge samenwerking, en onderstreept het belang om te blijven inzetten op de nauwe band tussen collectiebeheerders en onderzoekers.

AFB. 6 - College Neerlandistiek

AFB. 7 - Rondleiding

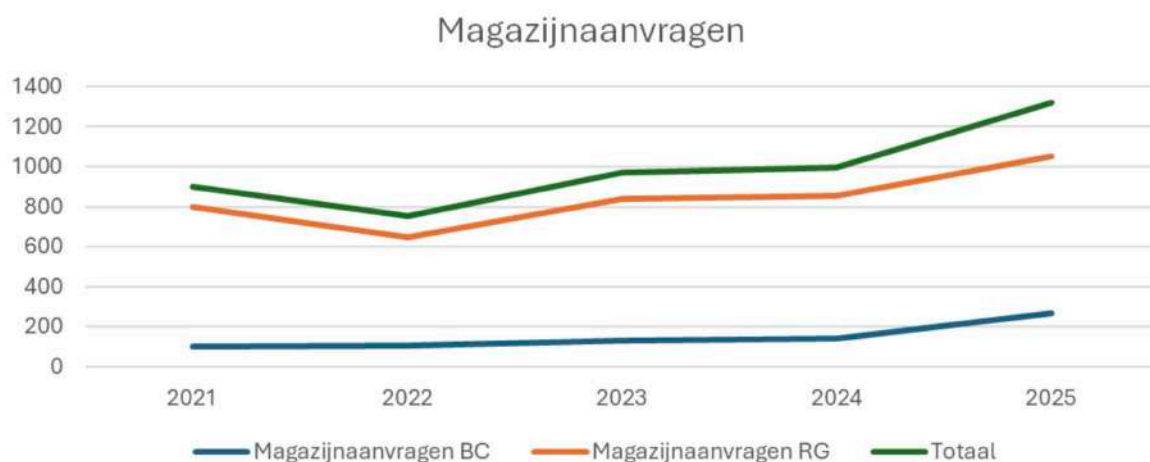
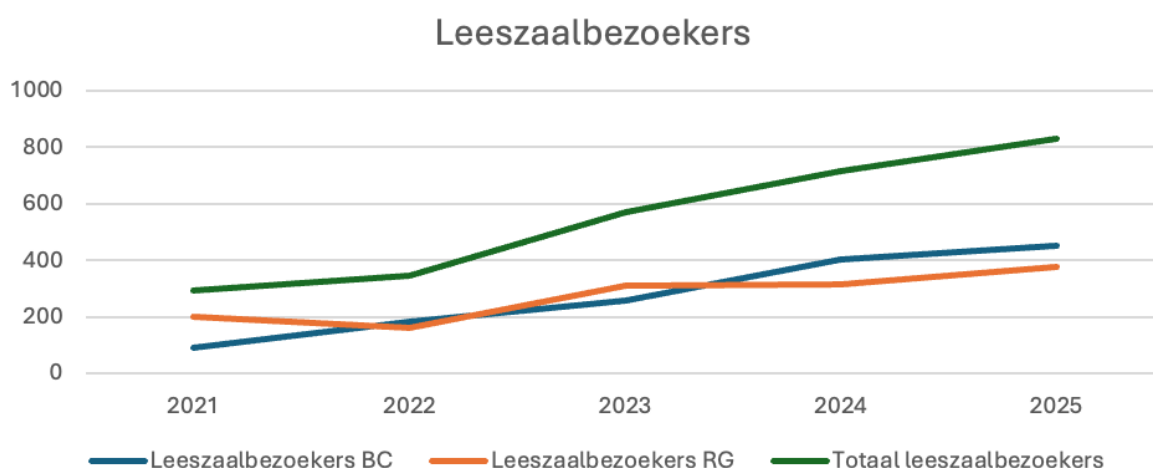
4. Presenteren en toeleiden

Deze publieksgerichte basisfunctie omvat alle activiteiten die in het kader van de bekendmaking van de collectie bij het brede en/of gespecialiseerde publiek worden ondernomen, zoals tentoonstellingen of het leveren van reproducties, maar ook de dienstverlening aan bibliotheekgebruikers en de leeszaalwerking.

4.1 Overzicht

4.1.1 Leeszaalbezoekers

De grafiek toont aan dat het aantal leeszaalbezoekers in stijgende lijn zit. De meeste zijn individuele gebruikers: van de 831 bezoekers zijn er meer dan 450 studenten of personeelsleden die de collectie nodig hebben voor studie- of onderzoeksdoeleinden. Ook de magazijnaanvragen vertonen een stijgende lijn. Daarnaast zijn er docenten die de collectie benutten in functie van bepaalde colleges. Ook stagiairs, vrijwilligers en jobstudenten behoren tot onze gebruikers. In het kader van een geïntegreerde erfgoedwerking zitten hier ook de cijfers van de bezoekers van de archiefcollecties in vervat. Zij maken immers ook gebruik van onze leeszalen en maakten in 2025 (met 46 personen op een totaal van 454) 10% van de bezoekers van de leeszaal BC uit.

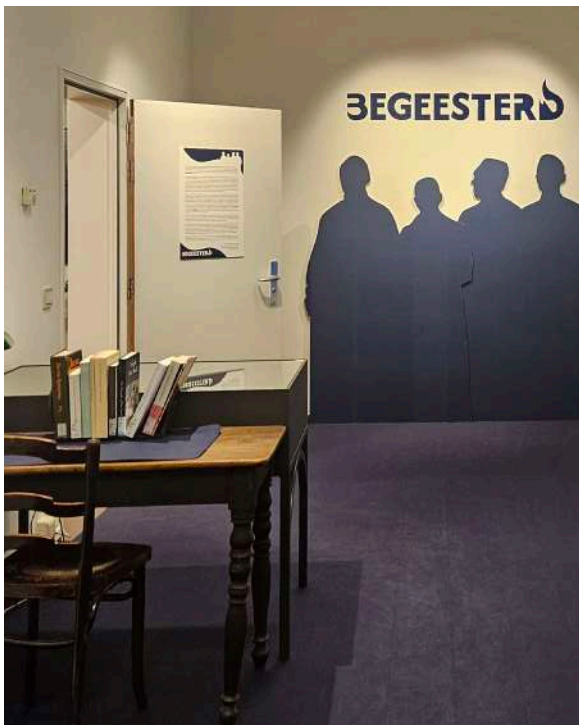

4.1.2 Tentoonstellingen en andere publieksactiviteiten

Het valoriseren en toeleiden van een breder publiek naar onze collecties staat hoog op de agenda. In 2025 organiseerden we vier tentoonstellingen. Deze werden goed bezocht – in hoofdzaak door de bibliotheekbezoekers, maar er waren ook bezoekers die specifiek voor de tentoonstellingen kwamen. Vanwege de vrije toegang hebben we geen exacte cijfers. Daarnaast zorgden deelname aan Erfgoeddag, Dag van de Wetenschap en de Kunstendag voor Kinderen voor een nieuwe dynamiek in het publieksbereik.

Datum	Titel	Inhoud
12.02.2025- 9.04.2025	Expo Het Nieuw Antwerps Liedboek	In de inkomhal van de bibliotheek konden bezoekers in een uitnodigende, transparante kiosk bladeren door en vooral ook luisteren naar Het Nieuw Antwerps Liedboek, moderne herwerkingen van een verzameling zestiende-eeuwse liederen. Het boek en de installatie waren een verwezenlijking van Teletext vzw die onder meer met studenten en docenten van UAntwerpen hadden samengewerkt. Conservator Maartje De Wilde zorgde voor context door enkele relevante boeken uit de eigen collectie te tonen en van uitleg te voorzien. In samenwerking met het departement Letterkunde werd ook een studienamiddag georganiseerd.
6.12.24- 21.03.2025	Expo Begeester(d)	Een expo over het Ruusbroecgenootschap, die bezoekers laat kennismaken met de stichters en uitnodigt tot het ontdekken van de collectie en de huidige werking van het onderzoekscentrum en de bibliotheek.
1.04.2025- 20.06.2025	Expo Goddelijke gerechten	Een expo over de belangrijke rol van voedsel in de katholieke cultuur. Voedsel fungeerde onder meer als verleiding of redding in verhalen, speelde een belangrijke rol bij feesten en werd gebruikt als verzorging voor lichaam en ziel. In deze expo tonen we verschillende functies en volgen we de weg van de tuin tot op het bord. Van de expo Goddelijke gerechten werd een virtuele tour 3D-tour gemaakt, die nog steeds te bezoeken is via de website.
15.08.2025- 31.03.2026	Expo Lijf en leden	Een expo over het miraculeuze lichaam, het bewaarde lichaam en het afwezige lichaam. Met deze tentoonstelling willen we illustreren hoe de mens in de loop van de geschiedenis zijn – letterlijk – uit de kluiten gewassen lichaam inzet om het goddelijke te bereiken. Met stukken uit eigen collectie laten we zien hoe we van zintuigen naar zielenheil gaan.
25.04.2025	Erfgoeddag	De verdwenen jezuïet. Een historische escape-room in de bibliotheek van het Ruusbroecgenootschap. Geflankeerd door gezelschapsspellen op basis van de papieren collectie, en van een arcadekast met computerspellen over behoud en beheer.

16.11.2025	Workshop Kunstendag voor Kinderen	De Kunstendag voor Kinderen is een initiatief van de Vlaamse minister van Cultuur en wordt in 2025 gecoördineerd en gepromoot door publiq. 2025 was onze eerste deelname. We bieden workshops aan waarin kinderen aan de slag konden met goudverf en inktpenningen. Ze maakten beklede devotieprenten, miniaturen, verluchte initialen en konden zelf een eigen koperplaatje graveren en drukken, allemaal aan de hand van voorbeelden uit de eigen collectie. We mochten zo'n 35 kleine kunstenaars verwelkomen.
13.11.2025	Boekvoorstelling Goddelijke gerechten. Smullen van religieus erfgoed	Druk bijgewoonde avond met presentaties en getuigenissen over de making of en natuurlijk hapjes naar de recepten van het boek.
13.11.2025	Workshop Dag van de Wetenschap	Vanwege groot succes werd de historische escape room De verdwenen jezuïet voor de tweede maal op rij op Dag van de Wetenschap hernomen. Alle tijdsloten werden gereserveerd.

AFB. 8 - Expo 'Begeester(d)' (links)
AFB. 9 - Expo 'Nieuw Antwerps Liedboek' (rechts)

4.1.3 Honderd jaar Ruusbroecgenootschap

In 2025 mocht het Ruusbroecgenootschap honderd kaarsjes uitblazen. Ter ere van dit eeuwfeest stond het jaar bol van de activiteiten, presenteerden we drie tentoonstellingen en vier boeken. Zo wilden we inzicht bieden in wat er leeft in en rond het Ruusbroecgenootschap. Elk boek is rijkelijk geïllustreerd en is vooral bedoeld voor de niet-gespecialiseerde lezer. We willen mensen uitnodigen om het genootschap en de bibliotheek te komen ontdekken. Ten slotte was er nog de kers op de taart. Met *Goddelijke Gerechten. Smullen van religieus erfgoed* maakten we een kookboek, gebaseerd op een begijnenhandschrift uit de bibliotheekcollectie. Eind 2024 publiceerden we het recept van een Begijnenvlaai, met een bijhorende bake off-wedstrijd op sociale media. De winnaar werd in het voorjaar van 2025 gekroond. Het begijnenhandschrift waaruit het recept van de vlaai kwam, diende als inspiratie en startpunt voor de uitwerking van het kookboek. Het kookboek kwam tot stand met een projectsubsidie (€ 75.000) van het Departement Jeugd, Cultuur & Media van de Vlaamse Gemeenschap. De eerste oplage was in een week uitverkocht en de lancering van het boek haalde het VRT NWS journaal. Met de bakwedstrijd kregen we heel veel mensen aan het bakken, en ging er dus ook een heel nieuw publiek aan de slag met onze erfgoedcollecties.

AFB. 10 - Het kookboek 'Goddelijke gerechten' tijdens het VRT-journaal.

4.1.4 Game On: Deelname aan Erfgoeddag

Het thema van Erfgoeddag 2025 was 'Game On!'. We pakten uit met een historische escape-room aan de hand van een oude koffer vol spullen, waarbij spelers een half uur de tijd hebben om het geheim van pater Viator te achterhalen en hem te traceren alvorens het Vaticaan alles confisceert en de koffer in foute handen terecht komt. De bibliotheek was actief bij het spelscenario betrokken. De escape room haalde verschillende Vlaamse media, zoals de *Gazet van Antwerpen*, *Het Laatste Nieuws* en het online magazine *Tagmag*. Daarnaast ontwierpen we twee klassieke gezelschapsspellen – een kwartet en een visueel zoekspel op basis van prenten – en als *eyecatcher* een retro-arcademeubel 'Heritage Hero'. Bezoekers konden twee games spelen die het aspect 'behouden en borgen' aanschouwelijk maken.

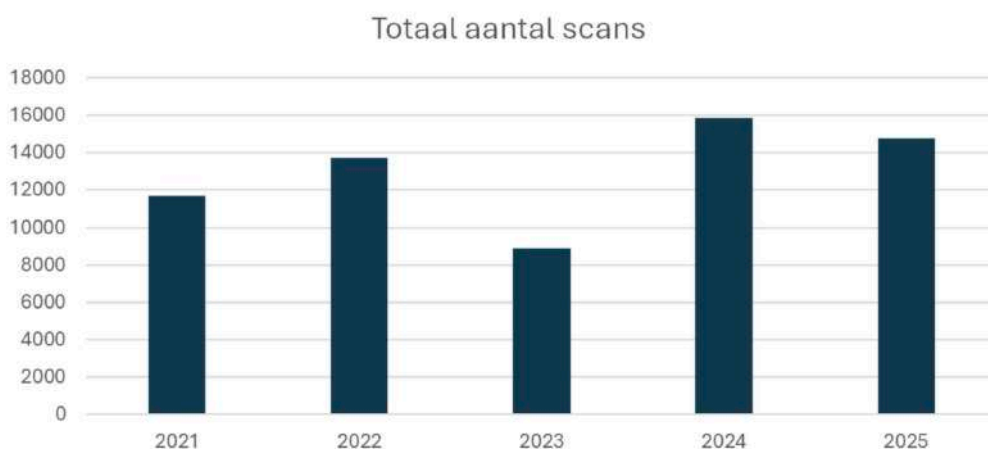
Bij een aangepaste *Pacman* zijn de vijanden geen spookjes meer, maar vurige vlammen die een boek willen opeten, en bij *Space Invaders* moet een bibliothecaris de collectie beschermen tegen indringend ongedierte. Voor de uitwerking hiervan werkten we samen met docenten en studenten van The Lab (Karel de Grote Hogeschool, Antwerpen). De gezelschapsspellen werden ontwikkeld door een masterstudent geschiedenis tijdens zijn stage.

Beide projecten mikten op een bruikbaarheid die verder reikt dan deze Erfgoeddag. Zo werd de escaperoom op de Dag van de Wetenschap 2024 al 'ingewijd' door enthousiaste jonge speurneuzen en hernomen op DVDW 2025. Ze kan naar believen herhaald worden. De computergames en gezelschapsspellen kregen na Erfgoeddag nog een plek in de inkomhal van de Universiteitsbibliotheek. We bekijken of het in de toekomst mogelijk is om de kast uit te lenen aan lagere scholen en zo leerlingen op een speelse manier kennis te laten maken met bibliothecair erfgoed.

4.1.5 Bruiklenen

Zes items uit de Erfgoedbibliotheek UAntwerpen waren in 2025 in bruikleen. Een 15de-eeuws handschrift en een vouwprent reisden naar Leuven voor de tentoonstelling 'Ecstasy & Orewoet' van Museum PARCUM. Archiefmateriaal en een groot paneel van Eugene Yoors werden in bruikleen genomen door de gemeente Boechout, voor een tentoonstelling rond kunstkring Streven. Sinds 2020 zijn er twee exemplaren van het *Cruydt-boeck* van Dodoens permanent in bruikleen door het MAS. De exemplaren worden afwisselend zes maanden getoond op de tentoonstelling 'Antwerpen à la carte'.

4.1.6 Digitalisering

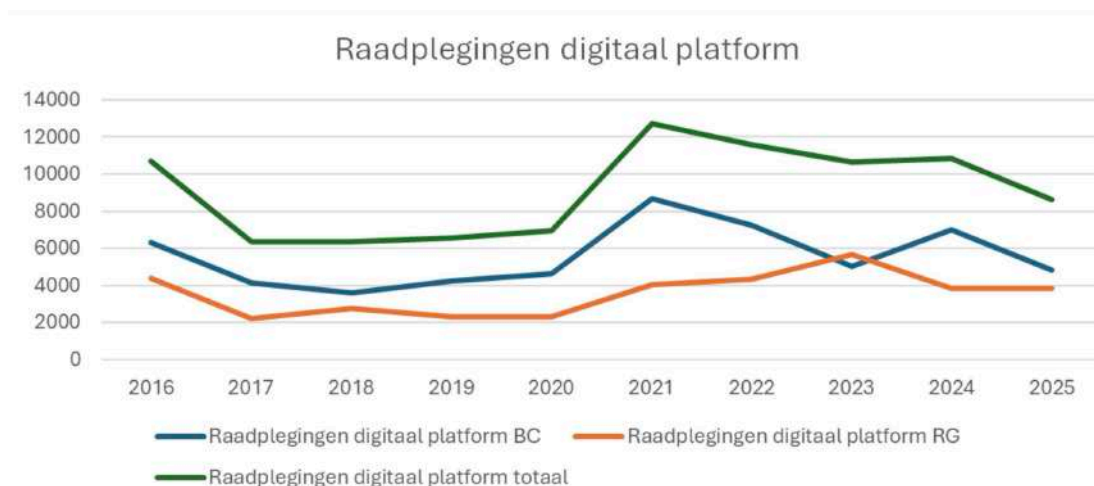

Erfgoedbibliotheek UAntwerpen voert een consequent digitaliseringsbeleid. Aan de hand van vooropgestelde criteria selecteren we de te scannen materialen, zowel prenten als boeken. Het scannen wordt structureel ingebed in de werking van de bibliotheek, maar is voor BC ook afhankelijk van de beschikbaarheid van de collega's van de Publieksdiensten die meehelpen wanneer hun rooster het toelaat. Dat is meteen ook de verklaring van de schommelingen in het aantal scans.

De grafiek toont het totaal aantal scans dat RG en BC samen gemaakt hebben, niet de objecten. Het aantal scans is een eenduidiger cijfer, een object kan immers uit twee scans bestaan wanneer het een prent betreft, of vele honderden scans, in het geval van een boek. We scanden 80 boeken, 437 prenten voor de databank Devotio en 88 afbeeldingen voor de publicaties over honderd jaar Ruusbroecgenootschap.

Onze gebruikscijfers zitten opnieuw op het niveau van voor de pandemie. Tijdens de coronaperiode werd onze collectie vaker vanop afstand geraadpleegd, maar die extra bezoekers hebben we niet kunnen vasthouden.

Bij de raadplegingscijfers vallen enkele kanttekeningen te maken: zoals hierboven reeds is aangehaald, is er een stijging in het aantal fysieke raadplegingen en magazijnaanvragen zichtbaar.

De gebruikers blijven dus wel hun weg naar de collectie vinden. Daarnaast komen de gedigitaliseerde objecten terecht op het digitaal platform, een omgeving die is ingebed in de bibliotheekcatalogus. Dit impliceert dat een digitale bezoeker zich al in de specifieke bibliotheekomgeving bevindt. We hebben extra aandacht besteed aan andere toegangen op de digitale collectie (cf. infra), maar die kanalen zijn jammer genoeg niet meetbaar. Al onze digitale beelden zijn beschikbaar via IIIF-manifesten (met de bijhorende metadata), om de uitwisselbaarheid van beelden te maximaliseren en externe gebruikers aan te spreken.

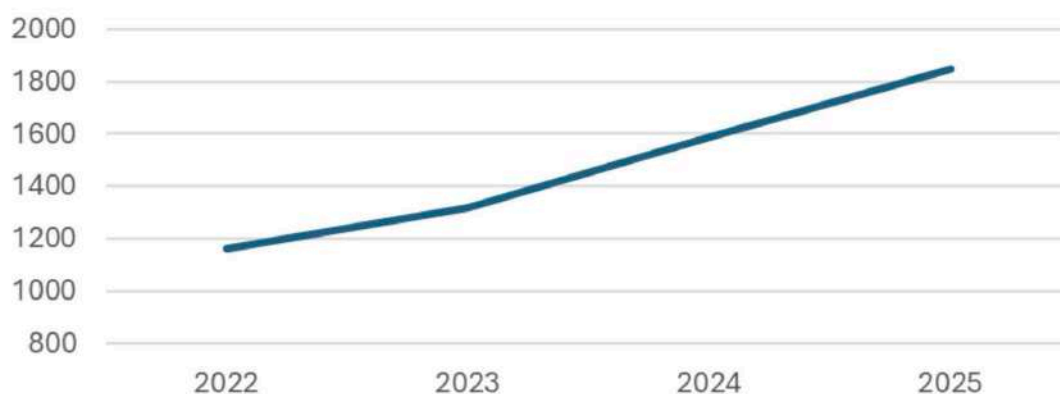
In 2025 werkten we mee aan een proefproject 'Shared Collections' met ITHAKA en JSTOR, met als specifiek doel om via dat internationale onderzoeksplatform meer menswetenschappers naar de gedigitaliseerde collecties van Erfgoedbibliotheek UAntwerpen toe te leiden. Dit project had zeker nut (gebruikscijfers toonden op deze korte periode een internationale interesse voor onze collecties), maar strandde wegens technische problemen die te maken hadden met het uitwisselen van IIIF-manifesten. Momenteel loopt een samenwerking met Europeana. Daarnaast hebben wij in 2025 (soms pas met resultaat in 2026) ingezet op het aanleveren van specifieke metadata aan verschillende nationale en internationale databanken zoals STCV, GW, ISTD, USTC en MEI.⁸

4.1.7 Social media

Erfgoedbibliotheek UAntwerpen beheert het Instagramaccount [heritage.uantwerpen](#). Via dat kanaal communiceren we op een laagdrempelige, publieksvriendelijke en visueel aantrekkelijke manier over de werking en de collecties, samen met collega's van het Universiteitsarchief. Het aantal volgers blijft jaar na jaar stijgen, en het account genereert ook veel interactie. De volgers weerspiegelen het erfgoedveld in binnen- en buitenland. Daarnaast signaleren we relevante posts aan collega's die het LinkedIn-account van DB&A (816 volgers) beheren en bereiken we op die manier weer een andere groep professionals.

⁸ i.e. *Short Title Catalogue Vlaanderen* (de databank voor het gedrukte boek in Vlaanderen), *Universal Short Title Catalogue* (de internationale databank voor het gedrukte boek), en de internationale databanken voor wiegedrukken: *Gesamtkatalog der Wiegendrucke*, *Incunabula Short Title Catalogue* en *Material Evidence in Incunabula*.

aantal volgers instagram

4.2 Conclusie en aandachtspunten m.b.t. presenteren en toeleiden

4.2.1 Conclusie

De publiekspijler van onze werking staat sterk. Bijna elk aspect van onze werking wordt aan publiekswerking gekoppeld. De stakeholders worden zeker bereikt en we leveren inspanningen om ook minder voor de hand liggende gebruikersgroepen te bereiken. De eigen ruimtes, namelijk de leeszalen bij BC en RG en de tentoonstellingsruimte van RG, zijn daarbij sterke troeven en worden zodoende maximaal benut. Daarnaast proberen we ook actief digitale tools te gebruiken (bv. een VR-tour) om de collecties te presenteren.

4.2.2 Aandachtspunten

Erfgoedbibliotheek UAntwerpen wil graag een nog breder (en vooral jonger) publiek aanspreken. De ideeën zijn aanwezig en we zijn volop bezig met de voorbereiding van een aanvraag voor structurele subsidies, met de bedoeling om (onder meer) dit aspect van onze werking op een andere, meer participatieve, manier aan te pakken.

afbeeldingen werden op kaarten geplakt, en moesten vervolgens worden gezocht op een groot bord.

Als voorbeeld van de computergebaseerde presentatie: we op Erfgoeddag een retro-arcadehal, waar bezoekers twee games konden spelen over het Verleden en heden van Antwerpen. Bij de uitgang was er een 'Puzzel van de Eeuw' met vragen over de stad, die bezoekers moesten oplossen om de uitgang te bereiken.

Voor RG werkte professor Tim Van Oosterhout en andere medewerkers aan de 'Erfgoeddag' van 2023. Er is veel werk geweest om de hal te bouwen. Er is veel werk geweest om de hal te bouwen. Er is veel werk geweest om de hal te bouwen.

De organisatie is hierin opgevoerd: gezonde mensen in een specifieke volgorde worden opgesteld. Zo krijgen ook de jongste spelers de kans om de game te spelen. Er is veel werk geweest om de hal te bouwen. Er is veel werk geweest om de hal te bouwen.

Bekijk de projectpagina's op Erfgoeddag van 2023. De organisatie is hierin opgevoerd: gezonde mensen in een specifieke volgorde worden opgesteld. Zo krijgen ook de jongste spelers de kans om de game te spelen.

De organisatie is hierin opgevoerd: gezonde mensen in een specifieke volgorde worden opgesteld. Zo krijgen ook de jongste spelers de kans om de game te spelen.

5. Participeren

5.1 Overzicht

Een collectiebeherende organisatie heeft aandacht voor het actief betrekken van de maatschappij, in het bijzonder van cultureel-erfgoedgemeenschappen, bij de werking.

5.1.1 Stagiairs, jobstudenten, vrijwilligers

Stages – Elk jaar dient Erfgoedbibliotheek UAntwerpen stagevoorstellen in bij verschillende onderwijsinstellingen. Voor de UAntwerpen gaat het om de opleidingen Geschiedenis (bachelor en master) en Taal- en Letterkunde (master). Aan de UGent werven we bij studenten Geschiedenis en Historische Taal- en Letterkunde (beide master). In 2025 werden er voor het eerst vacatures gestuurd naar de opleidingen Kunstwetenschappen aan de KULeuven en UGent. In 2025 hebben we vier stagiairs begeleid. Voor een overzicht, zie Bijlage 1.

Jobstudenten – In 2025 hebben we geen jobstudenten ingezet. De voornaamste reden is dat we onvoldoende begeleiding konden voorzien in de zomermaanden. In de toekomst pakken we dit weer op.

Vrijwilligers – Erfgoedbibliotheek UAntwerpen kan rekenen op de gewaardeerde inzet van zes vrijwilligers. Hun inzet draagt bij tot de basiswerking van onze instelling. Als organisatie staan we uiteraard in voor een administratief kader, treffen we logistieke voorbereidingen en begeleiden we de vrijwilligers bij hun taken. We zijn dankbaar om met deze mensen te kunnen samenwerken en om van hen te leren.

Voor informatie over de aantallen jobstudenten en vrijwilligers, zie Rubriek 2, Zakelijk beleid, Personeel. Voor de taken van de vrijwilligers, zie Bijlage 1, punt 8.

5.1.2 Co-creatie en participatie

In overleg met de andere diensten binnen DB&A denken we in 2025-2026 na over participatieve voorstellen, met aandacht voor inclusie en meerstemmigheid. Erfgoedbibliotheek UAntwerpen kan verschillende voorbeelden van participatie voorleggen, zoals blijkt uit bovenstaande gegevens. Kijken we naar de participatieladder van Faro, dan is het zo dat onze werkvormen zich hoofdzakelijk bevinden op het tweede niveau waarbij we informatie delen waarmee iemand concreet aan de slag gaat. Er zijn absoluut verschillende plannen om deze basisfunctie anders in te vullen, met aandacht voor andere trappen van de participatieladder. We willen deze plannen graag realiseren in de volgende beleidsperiode, idealiter met een structurele werkingssubsidie. We mikken daarvoor ook op andere doelgroepen dan de groepen die we nu bereiken, zoals bijvoorbeeld scholieren en buurtbewoners.

Intussen hebben wij wel als partner actief deelgenomen aan twee waarderingstrajecten in het kader van academisch erfgoed en het kunstpatrimonium (Campus Mutsaard en Kunst op de Campus), wat ons liet kennismaken met bepaalde methodieken. Daarnaast werkten we mee aan de sectorbrede *position paper* over beladen bibliothecair erfgoed, naar aanleiding van de collegagroep van Faro en Vlaamse Erfgoedbibliotheeken (nu: BibliothecairErfgoed.be). Die tekst is door de rector van de UAntwerpen onderschreven en er wordt [op onze website naar verwezen](#). De opgedane kennis in deze trajecten wordt meegenomen en we hopen daar in de nabije toekomst verder op in te zetten.

5.2 Conclusie en aandachtspunten m.b.t. participeren

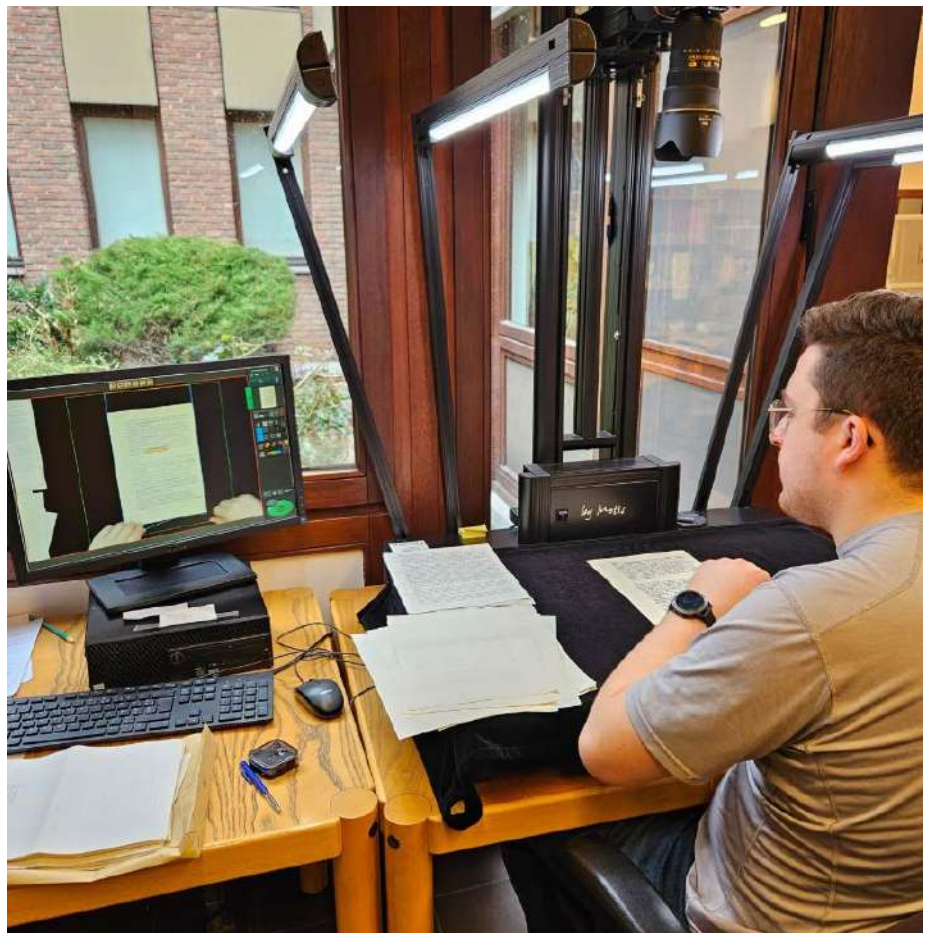
5.2.1 Conclusie

Erfgoedbibliotheek UAntwerpen blijft voortwerken aan participatie en hecht veel belang aan het ontvangen en begeleiden van stagiairs, vrijwilligers en jobstudenten. Onze organisatie vervult daarbij deels een maatschappelijke, dienstverlenende rol in het coachen van deze helpende handen. Tegelijk worden we ook zelf bevraagd als actieve expert in participatieve trajecten van andere instellingen.

5.2.2 Aandachtspunten

Het uitbouwen van een structurele werking rond participatie is niet evident binnen de universitaire context. Enerzijds ben je als instelling afhankelijk van externe factoren; je kan niet voorspellen of er zich stagiairs zullen aanbieden en het is altijd mogelijk dat een vrijwilliger op een bepaald moment stopt. Het opzetten van een grootschaliger project waarbij participanten zelf inspraak hebben in de organisatie en de werking vraagt om extra, structurele mankracht. We hopen hierop in de toekomst verder te bouwen met een werkingssubsidie.

AFB. 12 - Stagiair in het Ruusbroecgenootschap

Rubriek 2 – Zakelijk beleid

5.3 Zakelijke werking

5.3.1 Personeel

Onderstaande grafiek biedt een overzicht van de tewerkstelling bij Erfgoedbibliotheek UAntwerpen, verspreid over de bibliotheken van Bijzondere Collecties en het Ruusbroecgenootschap.

Jaar	Aantal vaste werknemers	Aantal VTE	Aantal project-medwerkers	Aantal stagiairs	Aantal job-studenten	Aantal vrijwilligers
2021	7	4,6	2	3	0	2
2022	8	5,5	1	4	1	2
2023	7	4,75	1	6	3	2
2024	7	4,45	1	4	2	5
2025	7	4,45	1	4	0	6

Bovenstaande tabel noemt alleen de mensen die met bibliothecair erfgoed werken. Bij DB&A is er ook nog 1 deeltijdse medewerker (0,5 VTE) voor het academisch erfgoed en 1 deeltijdse medewerker (0,5 VTE) voor de registratie van het kunstpatrimonium. Voor die twee cellen werden de afgelopen jaren ook tijdelijke projectmedewerkers aangesteld, via universitaire middelen en via een projectsubsidie van de Vlaamse Overheid.

We kunnen stellen dat de tewerkstelling de laatste jaren zeer stabiel is gebleven, met een mix van vaste en tijdelijke medewerkers en een steeds groeiende inzet van vrijwilligers.

5.3.2 Budget

Interne budgetten – BC beschikt over een gemiddeld budget van 33.000 euro. Ongeveer 15.000 euro kan worden besteed aan acquisitie en/of behoud en beheer (bv. verpakkingsmateriaal). De rest van het budget gaat naar werkingskosten voor o.a. aankoop van materialen, reiskosten, lidmaatschappen. De betaling van jobstudenten gebeurt op budget van DB&A. Alle grote uitgaven worden voorgelegd aan het bestuur van DB&A.

Wat 2025 betreft: dat jaar hebben we geen jobstudenten ingezet. De kost voor acquisitie viel lager uit dan gepland. Hoewel we stevig hebben geboden op verschillende veilingen, werden we meermaals overboden.

RG beschikte in 2025 over een budget van 29.936,95 euro voor de aankoop van boeken. Uitgaven voor de aankoop van preciosa worden vooraf besproken met de directeur en voorgelegd aan de vaste onderzoekers van het genootschap. Ook wordt er op elke instituutsraad verslag gedaan van de verworven stukken. 9.771,31 euro wordt overgedragen naar 2026. Het werkingsbudget bedraagt 5.000 euro. Hiermee worden de aankopen van materialen, reiskosten, lidmaatschappen, e.a. mee bekostigd. Ook het onderhoudscontract van de scanner wordt met dit budget gefinancierd.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de uitgaven.

Uitgaven 2025

	BC	RG	Totaal
Acquisitie	€ 9.496,10	€ 20.165,64	€ 29.661,74
Erfgoeddag	€ 722,86	/	€ 722,86
Onderhoudscontracten boekscanner en microfilmlezer	€ 5.907,40	€ 1.232,60	€ 7.140
We Conserve Schimmelonderzoek	€ 1.383,03	/	€ 1.383,03
Zuurvrij verpakkingsmateriaal	€ 1.194,57	€ 5.798,10	€ 6.992,67
<i>Totaal</i>	€ 16.354,96	€ 27.196,34	€ 45.899,44

Externe financiering en sponsoring – Externe financiering was er in 2025 niet voor wat betreft het bibliothecair erfgoed. Wel hebben we als erkende erfgoedbibliotheek een projectsubsidie ontvangen voor de waardering van de kunstcollectie (€ 85.000).⁹ We startten in 2025 met de voorbereidingen van een aanvraag voor een structurele werkingssubsidie bij de Vlaamse Overheid voor de volgende beleidsperiode waarmee we meer willen inzetten op participatie, brede publiekswerking en samenwerking met nieuwe actoren. Het is voor ons de eerste keer dat we hiervoor indienen.

Erfgoedbibliotheek UAntwerpen wordt steeds vaker beschouwd als een betrouwbare partner om erfgoedcollecties aan te schenken. De meeste schenkingen zoals bijvoorbeeld de incunabelschenking zijn van materiële aard, en vormen soms een aanleiding voor nieuwe gesprekken met eventuele andere schenkers. RG viel in 2025 de eer te beurt om een legaat te ontvangen dat zowel uit archief en erfgoedmaterialen bestond, maar ook uit andere eigendommen en financiële middelen.

5.3.3 Infrastructuur

In 2025 werden enkele maatregelen genomen om de fysieke dienstverlening te verbeteren. De leeszaal vormen een eerste toegangspoort naar onze werking. Onderzoekers moeten hier in de beste omstandigheden en in stilte bronnen (preciosa en archief) kunnen raadplegen en vragen kunnen stellen aan onze medewerkers. De leeszaal is ook het decor voor de vele rondleidingen die we organiseren.

Bij BC was er een verhuisbeweging. Enkel de medewerkers die rond bibliothecair erfgoed werken, behielden hun werkplek in de leeszaal. De medewerkers die over academisch erfgoed en kunst werken, verhuisden naar een andere locatie. Dit creëerde rust en extra ruimte voor rondleidingen. In RG werd de leeszaal voorzien van nieuwe verlichting. De oude verlichting bleek ontoereikend en werd vervangen door nieuwe, lichtere en duurzame LED-verlichting.

Daarnaast hanteert RG sinds 2025 nieuwe openingsuren, een beslissing die we namen op basis van gegevens van een onderzoek uit 2024. 's Ochtends en 's avonds is de bibliotheek dertig minuten minder lang open, maar de middagsluiting werd ingekort. Dit heeft een dubbel voordeel: bezoekers moeten hun werkzaamheden maar kort onderbreken en de medewerkers kunnen 's ochtends en 's avonds (beperkte) glijtijd inzetten, wat de tevredenheid bij de medewerkers verhoogt.

⁹ Kunst op de Campus: Naar een duurzame toekomst door collectiewaardering, samenwerking en participatie. Dit project werd goedgekeurd voor twee jaar.

5.4 Beleid en visie

5.4.1 Aandachtspunten na de visitatie

Na de visitatie van Nai Han Lau op 7 oktober 2021 ontvingen de Bijzondere Collecties en de Bibliotheek van het Ruusbroecgenootschap in 2022 een rapport met bevindingen en aanbevelingen. De twee voornaamste punten van kritiek betroffen het gebrek aan een collectiebeleidsplan en het ontbreken van participatieve initiatieven. De directeurs en conservatoren van BC en RG stelden kort na de ontvangst van het rapport een meerjarenplanning (2023-2026) op om deze en andere gesuggereerde verbeterpunten aan te pakken en de benodigde beleidsdocumenten te actualiseren of op te stellen. BC en RG werken op gezette tijdstippen samen voor verdere afstemming van de denkoefeningen en het maken van de beleidsteksten. Ten minste een keer per jaar zaten de betrokkenen samen voor een stand van zaken.

In eerdere jaarverslagen werd al dieper ingegaan op de manier waarop we aan de slag gingen met de verbeterpunten, maar aangezien we nu vijf jaar verder zijn na de laatste visitatie, blikken we hier beknopt terug op het gelopen traject.

- In 2022 diende RG een [collectiebeleidsplan](#) in, zij leverde hiermee een nieuw document af.
- In 2024 leverde BC een geüpdatete versie van hun [collectiebeleidsplan](#) op. Dit maakt deel uit van een overkoepelend document van DB&A waarbij ook andere diensten een dergelijk plan opstelden.
- In 2023 maakten BC en RG een collectiehulpverleningsplan. Ook hiervoor werkten we samen met collega's van het DB&A, wat een CHV-plan opleverde waarin de collecties van alle verschillende bibliotheeklocaties van de Universiteit Antwerpen in kaart werden gebracht. Dit gebeurde onder leiding van de externe partner We Conserve, die een sjabloon van het plan aanleverde. De invulling ervan, net als de prioritering van de collecties en de extra signalisatie in de verschillende depots, werden door de betrokken diensten en collega's aangepakt. Het plan wordt jaarlijks bijgewerkt en in 2026 is een eerste tabletop-oefening gepland.
- Nog in 2023 leverde DB&A een [Strategisch Beleidsplan](#) (2024-2028) af. Dit plan bestaat uit acht strategische doelstellingen, gevolgd door operationele doelstellingen die op hun beurt als leidraad dienen voor de jaaractieplannen van het departement en haar verschillende afdelingen. Het plan werd breed verspreid binnen het bestuur en de verschillende faculteiten van de universiteit. Het expliciteert onder meer de rol van erfgoedcollecties binnen de instelling.
- In 2024 richtten BC en RG de aandacht op de communicatie en het publieksbereik. In 2024 kwam DB&A met een overkoepelend communicatieplan, waar BC deel van uitmaakt. Dit document werd verspreid in universitaire gremia. Een pluspunt van onze communicatieve werking is de goede samenwerking tussen erfgoed en archief, waardoor we met een ruime variëteit aan topics naar buiten kunnen treden en waardoor de (gespreide) werklast behapbaar blijft. Het communicatieplan van RG wordt in 2026 opgeleverd en verspreid.
- In 2025 werden enkele maatregelen genomen om de fysieke dienstverlening te verbeteren. De leeszaalfunctie van Bijzondere Collecties werd versterkt door enkele werkplekken weg te nemen en de ruimte volop te benutten als plek voor raadpleging, en ze te reserveren voor publieksactiviteiten zoals rondleidingen en andere presentaties. RG hanteert sinds 2025 nieuwe openingsuren, ingegeven door een personeelsbevraging in 2024.

- In 2024 en 2025 keken we kritisch naar onze digitale dienstverlening en werkten we verschillende initiatieven uit.
 - Samen met de dienst E-info ontwikkelden we Tutorials of Zoekwijzers, om studenten en docenten wegwijs te maken in de bibliotheekcatalogus, met speciale aandacht voor het doorzoeken van en leren begrijpen van de catalogusbeschrijvingen van oude drukken. Deze duurzame tools hebben een permanente plaats gekregen op onze website en we hebben ze ook expliciet onder de aandacht gebracht van docenten die werken met onze collectie.
 - We ondernamen verschillende initiatieven om onze (internationale) zichtbaarheid te verhogen via samenwerking met ITHAKA, JSTOR en Europeana. In 2025-2026 hebben we ook ingezet op het aanleveren van specifieke metadata aan verschillende nationale en internationale databanken, zoals STCV, GW, ISTC, USTC en MEI.
 - We hebben de internationale zichtbaarheid van de deelcollectie devotieprenten vergroot. Dit efemere drukwerk is uniek vanwege haar omvang en volledigheid op het vlak van Antwerpse grafiek en geniet internationale faam bij prentenspecialisten. In 2023 werd *Devotio – the devotional prints database of the Ruusbroec Institute* officieel gelanceerd, tijdens het stadsfestival Barokke Influencers. Op dit moment (april 2026) zijn er 3.134 prenten gedetailleerd ontsloten, inclusief IIIF-compliant hoogwaardige scans.
 - In de (nieuw ontwikkelde) objectmodule van Wander werd extra metadata toegevoegd over herkomstmerken, fysieke kenmerken en schaderegistratie.¹⁰ Het is de bedoeling dat deze informatie op middellange termijn doorzoekbaar wordt voor gebruikers, wat kan leiden tot nieuwe onderzoeksinitiatieven.
 - De collectie van het Prentenkabinet biedt een overzicht van de iconografie van Antwerpen en haar haven. Deze deelcollectie wordt verrijkt met geografische metadata. Wanneer die gegevens allemaal verzameld zijn, worden die geografische metadata toegevoegd aan het IIIF-manifest. Zo willen we de prenten kunnen aanbieden in een aantrekkelijke en uitnodigende publieksomgeving – i.t.t. een catalogus of een andere afgeleide – die storytelling, participatie en co-creatie mogelijk maken.
- In 2025-2026 werkten we **participatieve voorstellen** uit, met aandacht voor inclusie en meerstemmigheid, en wederom afgestemd op de andere diensten binnen DB&A. Zoals eerder al beschreven, willen we dit aandachtspunt in de toekomst verder uitwerken door middel van een werkingssubsidie.

We durven stellen dat er met alle aandachtspunten uit het visitatierapport rekening werd gehouden en dat onze werking zodoende ook werd geoptimaliseerd.

¹⁰ Bij de ontwikkeling van deze nieuwe module werd meermaals input gevraagd van de erfgoedmedewerkers. Voor de aantallen: zie hoofdstuk 2.1.5.

5.5 Blik op de toekomst

De jarenlange traditie van samenwerking tussen BC en RG spreidt zich uit over de vijf verschillende basisfuncties en het overkoepelende zakelijk beleid dat door de conservatoren wordt uitgewerkt. Overleg en afstemming is vanzelfsprekend in onze werking. Dat de samenwerking momenteel nog wordt versterkt, wordt extra zichtbaar door naar buiten te treden als één erkende Erfgoedbibliotheek UAntwerpen. Momenteel zijn we gestart met de voorbereiding van een dossier om een structurele werkingssubsidie aan te vragen bij de Vlaamse Overheid. Daarvoor werd een stuurgroep samengesteld en wordt een denk- en schrijftraject uitgerold.

Erfgoedbibliotheek UAntwerpen blijft zich inspannen om op kwalitatieve wijze zorg te dragen voor de bibliothecaire collecties die ze beheert. Daarbij houden we vanzelfsprekend rekening met nieuwe trends en tendensen, zoals de impact van AI en een tanend onderwijsaanbod over het handgedrukte boek als materieel object. Om proactief naar de toekomst te blijven kijken, gaan we constant in overleg met andere erfgoedpartners. We geloven dat een sterke verankering in een solide netwerk de beste manier is om te evolueren en erfgoed relevant te houden en zetten daar, zoals blijkt uit voorgaand jaarverslag, haast bij elk aspect van onze werking op in.

Contactgegevens

BC

dr. Maartje De Wilde

diensthofd & conservator
maartje.dewilde@uantwerpen.be
+32 3 265 21 21

dr. Rik Van Daele

hoofdbibliothecaris
rik.vandaele@uantwerpen.be
+32 3 265 44 40

Departement Bibliotheek & Archief

Universiteit Antwerpen CST
Prinsstraat 13
2000 Antwerpen

RG

Kara Verboven

bibliothecaris & conservator
kara.verboven@uantwerpen.be
+32 265 43 67

prof. dr. John Arblaster

directeur Ruusbroecgenootschap
john.arblaster@uantwerpen.be
+32 3 265 57 81

Ruusbroecgenootschap

Universiteit Antwerpen CST
Grote Kauwenberg 34
2000 Antwerpen

Colofon

Redactie

Maartje De Wilde
Kara Verboven
Jef De Ridder

Bijlage 1 - Gedetailleerd overzicht

1. Rondleidingen

We gaven rondleidingen aan studenten van:

- Bibliotheekmedewerker - Informatiebemiddelaar (CVO ENCORA o.l.v. Adeline Boeckaert),
- Heuristiek Nieuwe Tijd (Universiteit Antwerpen, Faculteit Letteren en Wijsbegeerte, departement Geschiedenis, bachelorvak o.l.v. prof. dr. T. Dunkelgrün),
- (Erfgoed-)bibliotheeken (Universiteit Antwerpen, Faculteit Ontwerpwetenschappen, Erfgoedstudies, mastervak, o.l.v. dr. R. Van Daele),
- Musea, archieven en bibliotheken: collectie- en geheugeninstellingen (Universiteit Antwerpen, Faculteit Ontwerpwetenschappen, Erfgoedstudies, mastervak, o.l.v. dr. U. Müller),
- Neerlandistiek in de praktijk (Universiteit Antwerpen, Faculteit Letteren en Wijsbegeerte, departement Taal- en Letterkunde, o.l.v. dr. Tine De Koninck),
- Text as Data (Universiteit Antwerpen, Faculteit Letteren en Wijsbegeerte, master Digital Text Analysis, o.l.v. prof. dr. M. Kestemont),
- The Lab (Karel de Grote Hogeschool, o.l.v. dhr. D. De Leeuw).
- Van perkament tot pixel. Het boek in de Nederlanden van de middeleeuwen tot vandaag (Universiteit Antwerpen, Faculteit Letteren en Wijsbegeerte, departement Taal- en Letterkunde, mastervak, o.l.v. dr. E. de Bruijn en prof. dr. K. Absillis),
- Vroegnederlandse medische teksten (Universiteit Antwerpen, Faculteit Letteren en Wijsbegeerte, departement Taal- en Letterkunde, mastervak, o.l.v. dr. C. De Wulf).
- Text as Data (Universiteit Antwerpen, Faculteit Letteren en Wijsbegeerte, master Digital Text Analysis, o.l.v. prof. dr. M. Kestemont),

We gaven rondleidingen voor deelnemers van:

- Erasmus Staff Mobility (Departement Bibliotheek & Archief – o.l.v. Katrin Verboven),
- Spectrum Publiekslezingen (Universiteit Antwerpen, Wetenschapscommunicatie – o.l.v. Myriam De Splenter),
- Summer School 'The Religious Image' (Universiteit Antwerpen),
- Vereniging van Religieus-Wetenschappelijke Bibliotheken o.l.v. Daniël Ermens.

We gaven ook rondleidingen aan nieuwe medewerkers binnen DB&A, internationale academici en aan nieuwe professionals binnen de erfgoedsector in het kader van kennismaking en samenwerking. O.a.:

- Lisel Joubert, docent kerkgeschiedenis aan de Universiteit van Stellenbosch, Zuid-Afrika,
- Domenico Ciccarello, onderzoeksmedewerker boekgeschiedenis en bibliograaf aan de Universiteit van Palermo, Italië,
- Nicolette Zeeman, professor emerita historische Engelse letterkunde aan King's College, Universiteit van Cambridge, VK.

Rondleidingen worden steeds op maat uitgewerkt van de specifieke doelgroep en vinden plaats in de leeszaal van Bijzondere Collecties en van de bibliotheek van het Ruusbroecgenootschap.

2. Gastcolleges door medewerkers van BC of RG

- Calamiteitenplanning, in Principles and Practices of Collection Management (Universiteit Antwerpen, Faculteit Ontwerpwetenschappen, Erfgoedstudies, mastervak, o.l.v. prof. dr. H. Verreyke),
- (Erfgoed-)bibliotheken (Universiteit Antwerpen, Faculteit Ontwerpwetenschappen, Erfgoedstudies, mastervak, medewerkers verzorgen meerdere colleges, o.l.v. dr. R. Van Daele),
- Heuristiek Nieuwe Tijd (Universiteit Antwerpen, Faculteit Letteren en Wijsbegeerte, departement Geschiedenis, bachelorvak, o.l.v. prof. dr. T. Dunkelgrün),
- Musea, archieven en bibliotheken: collectie- en geheugeninstellingen (Universiteit Antwerpen, Faculteit Ontwerpwetenschappen, Erfgoedstudies, mastervak, o.l.v. dr. U. Müller),
- Neerlandistiek in de praktijk over vroegmoderne auteurs (Universiteit Antwerpen, Faculteit Letteren en Wijsbegeerte, departement Taal- en Letterkunde, o.l.v. dr. Tine De Koninck, medewerkers verzorgen meerdere colleges),
- Opleiding Catalografie Oude Drukken voor collega's RG (o.l.v. Jef De Ridder),
- Van perkament tot pixel. Het boek in de Nederlanden van de middeleeuwen tot vandaag (Universiteit Antwerpen, Faculteit Letteren en Wijsbegeerte, departement Taal- en Letterkunde, mastervak, o.l.v. dr. E. de Bruijn en prof. dr. K. Absillis).

We faciliteren colleges van docenten uit verschillende departementen, met verschillende specialisaties: geschiedenis, historische taalkunde, Nederlandse letterkunde.

3. Lerend netwerk

Deelname aan congressen, netwerkevenementen, sectorbijeenkomsten, collegagroepen:

- AI-taskforce binnen DB&A (twee bijeenkomsten, 8 collega's),
- Bookbindings Academy (online, twee sessies),
- Book History @ KBR, namiddag met 7 boekhistorische lezingen (Brussel, 17/09/2025),
- Collegagroep Beladen Bibliothecair Erfgoed (verschillende bijeenkomsten, organisatie door FARO en Vlaamse Erfgoedbibliotheken),
- Congres Tudor England and the Antwerp Book Trade: From Tyndale to Plantin (Antwerpen, organisatie door KU Leuven, UAntwerpen, Museum Plantin-Moretus, 8-10/07/2025),
- Congres Women and the Household in the Early Modern Book Trade (Antwerpen, organisatie door Museum Plantin-Moretus, KU Leuven, UAntwerpen, UUtrecht, Northumbria University, 5-7/11/2025),
- Cursus Boekbinden als teamuitstap (Berchem, 27/09/2025),
- Datasalon AI & Erfgoed (Modemuseum Antwerpen, organisatie door Meemoo, 12/06/2025),
- Informatie aan Zoo (Antwerpen, VVBAD, 9-10/10/2025),
- Ontvangst van collega's in het kader van een professionele uitwisseling: o.a. Sofie van Wassenhove (KU Leuven, 24/01/2025), Montaine Denys (FARO, 28/8/2025), Emilie Pieters (Bibliotheek Hasselt Limburg, 28/11/2025),
- Opleidingscommissie master Historische Taal- en Letterkunde (Gent, 24/04/2025)
- Ruusbroecdag (Antwerpen, 5/12/2025),
- Slotmoment Comites Latentes (Antwerpen, een organisatie van Vlaamse Erfgoedbibliotheken, 6/02/2025),
- Speeddate: Onderzoek in Antwerpse archieven en erfgoedbibliotheken (Antwerpen, 13/03/2025),
- Studiedag 'Toonstellen van bibliothecair erfgoed' (Brugge, organisatie door Openbare Bibliotheek Brugge, 12/09/2025),
- Studiedag 'Heilige huisjes: omgaan met religieus erfgoed' (Leuven, organisatie door PARCUM, 16/10/2025),
- Studiedag n.a.v. 25 jaar Short-Title Catalogus Vlaanderen (Antwerpen, 8/12/2025),
- Testpanel Vernieuwing Website (Antwerpen, Vlaamse Erfgoedbibliotheken, 14/11/2025).

4. Lezingen

We gaven lezingen of presentaties op:

- Ruusbroecdag, 5 december, Kara Verboven gaf daar een presentatie over de (geschiedenis van) de bibliotheek en het Ruusbroecgenootschap. Daniël Ermens presenteerde de vier boeken die ter ere van het eeuwfeest van het Ruusbroecgenootschap werden gepubliceerd.
- Informatie aan Zoo (VVBAD), 10 oktober, Maartje De Wilde sprak daar samen met Steven Van Impe (Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience) en Tjamke Snijders (KU Leuven Bibliotheken) over Het materiële boek in digitale tijden, tijdens een sessie over 'Kennis in de erfgoedbibliotheken'.

5. Publicaties

- Introductiegids Antwerpse instellingen (2025)
- John Arblaster (red.), *Jezuïeten. Bezielers van spiritualiteit en mystiek*. Peeters Publishers, 2025, VI-137 p.
- Jef De Ridder en Kara Verboven, 'Taalonderwijs, spellen en rondleidingen. Hoe verschillende doelgroepen bereiken?', in: *Dossier Erfgoedbibliotheken anno 2025, faro, tijdschrift over cultureel erfgoed*, 18 (2025) 3, 38-39.
- Jef De Ridder, 'Fabeldieren en Antwerpse prenten in IIIF', in: *Dossier Erfgoedbibliotheken anno 2025, faro, tijdschrift over cultureel erfgoed*, 18 (2025) 3, 72-73.
- Maartje De Wilde, 'Barbara Ogier, een bijzondere vrouw in de Antwerpse toneelwereld', in: *De Boekenwereld. Blad voor bijzondere collecties*, 41 (2025) 2, 41.
- Daniël Ermens (red.), *Honderd jaar verzamelen. De Bibliotheek van het Ruusbroecgenootschap*. Peeters Publishers, 2025, VI-125 p.
- Lieke Smits (red.), *Begeesterde vrouwen. Een rijke geschiedenis*. Peeters Publishers, 2025, VI-135 p.
- Rik Van Daele, 'Betoverd door boeken. Praktijkgericht onderwijs in Antwerpse erfgoedbibliotheken', in: *Dossier Erfgoedbibliotheken anno 2025, faro, tijdschrift over cultureel erfgoed*, 18 (2025) 3, 34-37.
- Steven Van Impe (red.), m.m.v. Jef De Ridder en Kara Verboven, *Kroniek van de Antwerpse erfgoedbibliotheken (2020-2024)*, in: *HistoriANT: jaarboek voor Antwerpse geschiedenis*, 2025.
- Tine Van Osselaer & Robrecht Neyrinck, *Goddelijke gerechten. Smullen van religieus erfgoed*. Brepols, 2025, 176 p.
- Tine Van Osselaer, 'Kijken naar gestigmatiseerden. Religieuze extase in de negentiende en vroege twintigste eeuw', in: *Museum PARCUM magazine. Ecstasy & orewoet*, 5 (2025), 52-54.
- Tine Van Osselaer (red.), *Met lijf en leden. Het lichaam in de katholieke cultuur*. Peeters Publishers, 2025, VI-118 p.
- Kara Verboven, 'Susanna Verbruggen: "beeldekensverkoopster" en "andelaeresse"', in: *De Boekenwereld. Blad voor bijzondere collecties*, 41 (2025) 2, 40.

6. Redactiewerk

- Lid van de kernredactie van *De Boekenwereld. Blad voor bijzondere collecties*.

7. Stagiairs

Wout van Loon – Master Geschiedenis (UAntwerpen)

Erfgoeddag 2025 stond in het teken van *Game On!* Stagiair Wout ontwikkelde een zoekspel op basis van prenten uit de collectie van BC. Daarnaast kreeg Wout de kans om kennis te maken met de volledige werking van een erfgoedbibliotheek.

Louke Boom – Master Digital text analysis (UAntwerpen)

Voor deze stage heeft Louke het integrale archief van pater Desideer Stracke – een van de stichters van het Ruusbroecgenootschap – gedigitaliseerd. Louke heeft ook een model geschreven voor eScriptorium, dat hij aan de hand van de digitalisaties getraind heeft om het handschrift van pater Stracke te lezen. Van een heel aantal handgeschreven teksten van Stracke hebben we nu dus een transcriptie en we hebben ook een model waarmee we de rest van het archief kunnen transcriberen.

Eleonora Castaldo – Bachelor Taal- en letterkunde

Een eerste verkenning in de collectie handgeschreven sermoenen uit de achttiende eeuw. De deelcollectie 'Sermo 2' werd in 2024 verworven en bestaat uit ca. 530 handgeschreven preken. Eleonora voerde onderzoek naar de context van de sermoenen, maakte transcripties en digitaliseerde de hele deelcollectie.

Fatima Hussaini – zevende jaar kantooradministratie en gegevensbeheer

Tijdens schooljaar 2024-2025 kregen we voor de leeszaalwerking ondersteuning van Fatima. Ze verrichtte scanwerk voor de beeldproductie van de boeken die RG heeft uitgegeven, updatete de metadata in de registratietool van het GIVE-glasplatenproject en ze heeft algemeen archiveerwerk verricht. Ze werd tijdens die schooljaar helemaal ondergedompeld in de ins and outs van onze bibliotheek.

8. Vrijwilligers

Jan De Ridder - 3 uur per week

Registratie van fysieke kenmerken en schadekenmerken van de deelcollectie van het Onze-Lieve-Vrouwecollege. In het totaal kregen 375 boeken uitgebreide beschrijving.

Jef D'Haese - 1 dag per week

Beschrijven van oude drukken en bestaande beschrijvingen aanvullen met authority codes en objectspecifieke data zoals katernopbouw en collatieformule.

Patricia De Bruyn - Halve dag per week

Aanvullen van de basisbeschrijvingen van oude drukken en deze voorzien van barcodes.

Gaby Van der Hertten - Halve dag per week

Herverpakken van prenten in zuurvrij materiaal, digitaliseren van prenten en basisbeschrijvingen maken in databank Devotio.

Theo Venken - 1 dag per week

Digitaliseren van prenten en uitgebreid beschrijven in de databank Devotio.

Louis Saey - Halve dag per week

Herverpakken van prenten in zuurvrij materiaal, digitaliseren van prenten en basisbeschrijven in databank Devotio.